

Σχολή Επιστημών Υγείας - Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών

Εισαγωγή στη Βιοηθική και την Ιατρική Δεοντολογία

Μάθημα 1^ο

Δρ Λέανδρος Λεφάκης

Ηθική

- Η Ηθική (ἠθικός > αυτός ο οποίος αναφέρεται στα ἤθη, στον χαρακτήρα) είναι κλάδος της Φιλοσοφίας που ασχολείται κυρίως με το ερώτημα: ποιες ανθρώπινες πράξεις είναι αποδεκτές και ορθές και ποιες ανάρμοστες και λανθασμένες;
- Ωστόσο, στα θέματα ηθικής σπάνια υπάρχει γενική συμφωνία απόψεων (δεν υπάρχει αντικειμενική ηθική) και ακόμη και ο προσδιορισμός ποιο είναι το κεντρικό ή θεμελιώδες ηθικό ζήτημα αποτελεί αντικείμενο διαφωνιών.

Ηθικές θεωρίες

- Οι **συνεπειοκρατικές** και οι **δεοντολογικές** (Καντιανή - Χριστιανική) ηθικές θεωρίες θέτουν ως κεντρικό ζήτημα τα κριτήρια ορθότητα ή μη-ορθότητας των πράξεων, αν και διαφέρουν ως προς το ποια είναι τα κριτήρια αυτά
- οι **αρεταιϊκές** ηθικές θεωρούν ως κεντρικό ζήτημα τα στοιχεία που καθορίζουν το ήθος, τις ηθικές αρετές του χαρακτήρα ή τον τρόπο ζωής που θα πρέπει να ακολουθείται έτσι.

Οι αρεταιϊκές ηθικές θεωρήσεις έχουν ως εκπροσώπους τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, η ωφελμιστική ηθική έχει κύριο εκπρόσωπο τον John Stuart Mill και η δεοντολογική ηθική όπως αναπτύχθηκε από τον Καντ και άλλους φιλοσόφους.

Εργογραφία

Ορισμένα από τα κλασικά θεμελιακά έργα της (δυτικής) ηθικής ως φιλοσοφίας, στο πεδίο της έρευνας περί της κανονιστικής ηθικής και μετα-ηθικής:

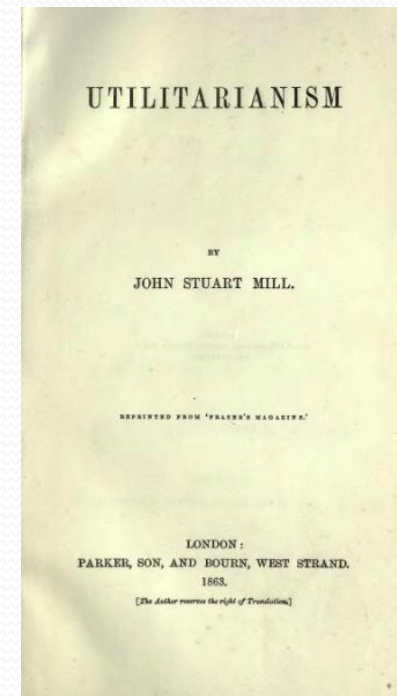
Πλάτων: Πρωταγόρας, Γοργίας, Πολιτεία

Αριστοτέλης: Ηθικά Νικομάχεια

Ντέιβιντ Χιουμ: Έρευνα σχετικά με τις αρχές της ηθικής

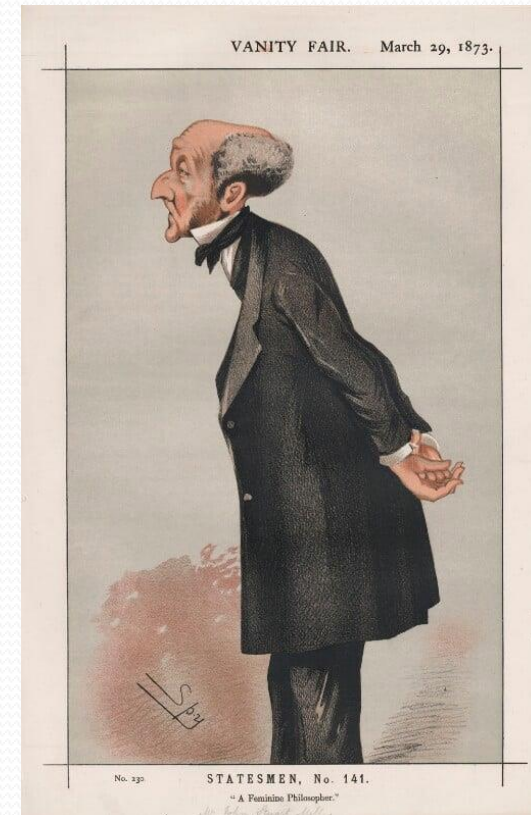
Ιμμ. Καντ: Κριτική του Καθαρού Λόγου

Τζων Στιούαρτ Μιλλ: Ωφελιμισμός

Ωφελισμός

- Η ιδέα του ωφελισμού του Μιλλ βασίζεται στην ηθική θεωρία του Τζέρεμι Μπένθαμ, και θεωρεί ότι το καλό και το δίκαιο είναι αυτό που συντελεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό στην ανθρώπινη ευτυχία
- Η αντίληψη του Μιλλ περί ελευθερίας δικαιολογεί την ελευθερία του ατόμου αντίθετα προς τον απεριόριστο κρατικό έλεγχο

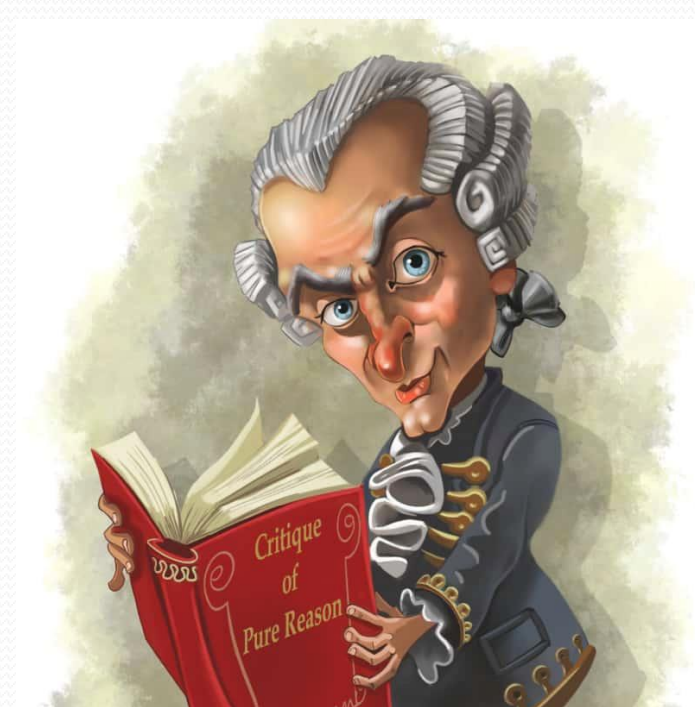
Αρετή

- Με την έννοια της λέξης αρετή, εννοείται η ηθική αριστεία.
- Κατά τον Αριστοτέλη η αρετή ταυτίζεται με τη γνώση
- Δεν είναι θέμα προδιάθεσης η αρετή, αλλά αποτέλεσμα συνειδητή δραστηριότητας
- Ο άνθρωπος, μέσω της αρετής που επιδεικνύει στην παραγωγή έργων γίνεται αγαθός και τελειοποιείται για να περατώσει το έργο για το οποίο είναι από τη φύση του ταγμένος

Δεοντολογική ηθική

Δεοντολογική ηθική ονομάζεται εκείνο το σύστημα ηθικής για το οποίο ηθικές πράξεις είναι οι πράξεις που γίνονται σύμφωνα με το καθήκον και ανεξάρτητα από το ποιες μπορεί να είναι οι συνέπειες (για αυτόν που εκτελεί το ηθικό καθήκον ή και συνολικά).

Παράγοντες που επιδρούν στην Ηθική (σε μια κοινωνία)

- **Γεωγραφικό περιβάλλον:** Η τοποθεσία μιας κοινωνίας επιδρά στις αξίες που υποστηρίζονται από την ηθική. Άλλο ηθικό προσανατολισμό έχει ένας λαός της Μεσογείου από έναν λαό της Βόρειας Ευρώπης.
- **Πολιτισμικό περιβάλλον:** Το πολιτισμικό περιβάλλον καθορίζει την ηθική μιας κοινωνίας. Οι κώδικες ηθικής που αφορούν τις κοινωνίες της Κίνας και της Ιαπωνίας είναι διαμετρικά αντίθετοι με αυτούς των Δυτικών κοινωνιών.
- **Τεχνολογικό περιβάλλον:** Και η τεχνολογία επηρεάζει την ηθική. Αρκεί να αναλογιστούμε τα τεχνολογικά επιτεύγματα της Βιοτεχνολογίας ή της κλωνοποίησης που απασχολούν αρκετά τους Δυτικούς πολιτισμούς. Σε μία πρωτόγονη φυλή Αβοριγίνων κώδικες ηθικής που αφορούν στην κλωνοποίηση φυσικά δεν υφίστανται.

Σημεία σκέψης - Εξέλιξη Ηθικής

- **Ακόμη και στο ίδιο περιβάλλον όμως η ηθική δεν παραμένει στατική αλλά εξελίσσεται όπως εξελίσσεται και η ίδια η κοινωνία.** (Στις ΗΠΑ στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, για παράδειγμα, η χρήση δούλων ήταν ηθικά αποδεκτή στην σύγχρονη όμως εντελώς απαράδεκτη).
- **Αρκετοί θα υποστήριζαν ότι υπάρχουν κάποιες ηθικές αρχές οι οποίες είναι παγκόσμιες (αναλλοίωτες).** Πρόκειται για τις βασικές αρχές που αφορούν στα ατομικά δικαιώματα. Τέτοιου είδους βασικές ηθικές αρχές μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι είναι όντως παγκόσμιες και σχετίζονται με την ίδια την φύση του ανθρώπου και ισχύουν σε κάθε μορφή σύγχρονης κοινωνίας.
- **Περιλαμβάνονται σε κείμενα όπως η Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα**

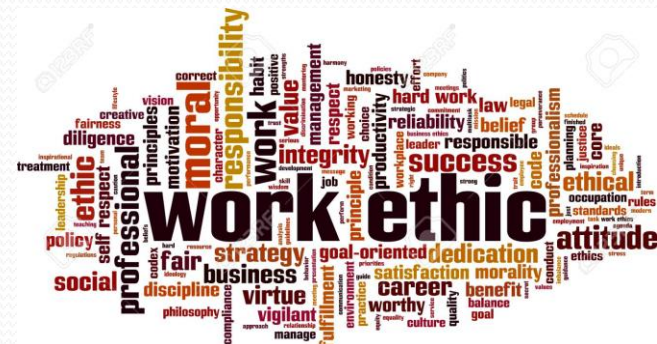
Δεοντολογία

- **Δεοντολογία** (δέον < μετοχή ενεστώτα δει < το πρέπον, το σωστό) ονομάζεται εκείνο το σύστημα ηθικής, σύμφωνα με το οποίο ηθικές πράξεις είναι οι πράξεις σύμφωνα με το καθήκον και ανεξάρτητα από το ποιες μπορεί να είναι οι συνέπειες. (D. McNaughton, P. Rawling, *Deontology*, The Oxford Handbook of Ethical Theory, 2006).
- Η δεοντολογικού τύπου ηθική λαμβάνει συνήθως τη μορφή συγκεκριμένων - **κωδικοποιημένων κανόνων** για το ποιες είναι οι ηθικά αποδεκτές πράξεις και συμπεριφορές.
- Με άλλα λόγια, πρόκειται για **σύνολο κανόνων που δεσμεύουν ηθικά κάποιον στην εκτέλεση των επαγγελματικών του κυρίως καθηκόντων.**

Επαγγελματική ηθική

- Σύνολο των κανόνων συμπεριφοράς στις οποίες πρέπει να υπόκεινται όσοι αναπτύσσουν κάποια συγκεκριμένη επαγγελματική δραστηριότητα.
- Το σύνολο των κανόνων αυτών μπορεί να διαφέρει από τους κανόνες της κοινής ηθικής, είτε γιατί τους υπερβαίνει, είτε γιατί υπολείπεται αυτών. Με άλλα λόγια, άλλοτε επιβάλλονται στα μέλη κάποιου επαγγελματικού κλάδου υποχρεώσεις πιο αυστηρές και άλλοτε αυτά απαλλάσσονται από ανεφάρμοστες υποχρεώσεις.
- Η επαγγελματική ηθική δεν αποτελεί μια απλή θεωρητική προσέγγιση. Ανήκει στον τομέα της εφαρμοσμένης ηθικής και περιέχει συναισθηματικές, κοινωνικές και επαγγελματικές διαστάσεις.

Πεδίο και σκοποί της Επαγγελματικής Ηθικής

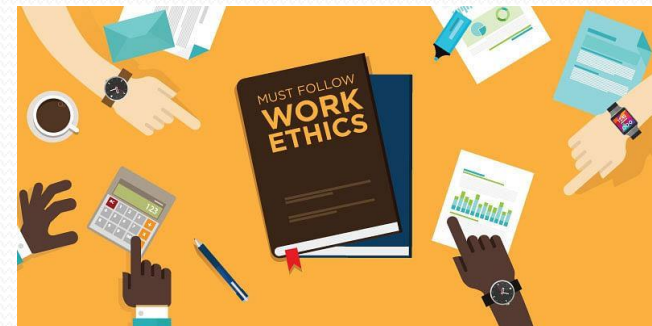
- Ασχολείται με καταστάσεις που λαμβάνουν χώρα κατά την άσκηση του επαγγέλματος, όπου πρέπει να (συν)υπολογιστούν οι ανάγκες πολλών αν όχι όλων των εμπλεκόμενων προσώπων (ιατρός – ασθενείς – άλλοι ιατροί).
- Στοχεύει στην ανάπτυξη μιας καλύτερης γνώσης για τον εαυτό μας ως επαγγελματιών, τρόπων κατανόησης των εθίμων, των άλλων, των θεσμών, και του προσανατολισμού των αποφάσεων που οδηγούν σε μια συμπεριφορά

Που εδράζεται η επαγγελματική ηθική;

Η επαγγελματική ηθική είναι ένα πεδίο που δε σταματά να αναπτύσσεται. Παρά ταύτα, στηρίζεται σε ορισμένες ουσιώδεις αρχές. Αυτές οι αρχές είναι:

- η **αυτογνωσία**, που επιτρέπει τη κατανόηση του εαυτού και των άλλων,
- η **συνέπεια** ανάμεσα στο κίνητρο, την επαγγελματική συμπεριφορά και την αιτιολόγησή της,
- η **γνώση** των ορίων και αξιών του επαγγέλματος, καθώς και
- η **ικανότητα κάποιου να επιστρατεύει όλα τα παραπάνω**, ώστε να παίρνει αποφάσεις και να συμπεριφέρεται ανάλογα.

Αρχές Επαγγελματικής Ηθικής

Σεβασμός Αξίας και της Αξιοπρέπειας

Απαιτείται σεβασμός στην προαγωγή και την ανάπτυξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της αξιοπρέπειας και αξίας όλων των ανθρώπων. Επίσης, σεβασμός στο απόρρητο της προσωπικής ζωής, τον αυτοκαθορισμό και την αυτονομία, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τις ειδικές επαγγελματικές υποχρεώσεις κάθε επαγγέλματος από το νόμο.

Υπευθυνότητα

Απαιτείται αναγνώριση των επαγγελματικών και επιστημονικών ευθυνών απέναντι στους εντολείς, στην επαγγελματική κοινότητα και την κοινωνία, μέσα στην οποία ζουν και εργάζονται.

Επάρκεια

Διασφάλιση υψηλών κριτηρίων επάρκειας στην εργασία. Αναγνώριση των ορίων των ιδιαίτερων ικανοτήτων τους και των περιορισμών που τάσσει η ειδικότητά εκάστου επαγγελματία.

Παροχή μόνον των υπηρεσιών εκείνων και χρήση μόνο των τεχνικών εκείνων, για τις οποίες διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα, λόγω των σπουδών, της εκπαίδευσης ή της εμπειρίας.

Ακεραιότητα

Προαγωγή της ακεραιότητας του χαρακτήρα στην επιστήμη, τη διδασκαλία και την άσκηση του επαγγέλματος. Στις δραστηριότητές τους αυτές οι επαγγελματίες πρέπει να είναι έντιμοι, δίκαιοι και σέβονται τους άλλους.

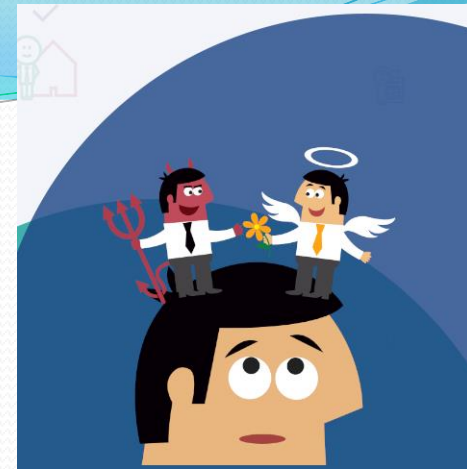

Σημεία προβληματισμού

- Η επαγγελματική ηθική συχνά ορίζεται ως μια διαδικασία αυτορρύθμισης της επαγγελματικής συμπεριφοράς και είναι απαραίτητη σε ιδίως επαγγέλματα που οι διαπροσωπικές σχέσεις παίζουν σπουδαίο ρόλο
- Σχετίζεται, κατά συνέπεια, με τη συμπεριφορά ενός ατόμου και τις επιλογές που κάνει καθημερινά στο χώρο της εργασίας του.
- Μολονότι, αφορά περισσότερο στην εργασιακή ζωή του ατόμου παρά στην προσωπική, η επαγγελματική ηθική απορρέει από τις προσωπικές αξίες και τα ήθη του, καθώς αυτά επηρεάζουν αιτιωδώς και τη συμπεριφορά κάποιου στην εργασία του

Επαγγελματική δεοντολογία

- Η εφαρμογή των ηθικών κανόνων (δηλαδή των κανόνων που είναι σύμφωνες με το καθήκον) κατά την άσκηση του επαγγέλματος
- Ο όρος επαγγελματική δεοντολογία
 - αναφέρεται σε μια όψη της επαγγελματικής ηθικής
 - προτείνει την ιδανική άσκηση ενός επαγγέλματος καθώς και έναν ανάλογο κώδικα τιμής, όπου ορίζονται οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των εργαζομένων
 - καθιερώνονται οι αποδεκτές ή μη ενέργειες, ενώ τα επαγγελματικά λάθη επιφέρουν συνέπειες (τιμωρούνται).

Η δεοντολογία ως όρος αναφέρεται στον σεβασμό προς το επάγγελμα

Δίκαιο

- Δεν είναι υπερβολή η παλαιά φράση κατά την οποία «ακόμη αναζητούν οι νομικοί τον ορισμό του δικαίου». Από τους συντομότερους ορισμούς είναι αυτός του Κέλσου (Πανδέκτες, 1.1.1 και Βασιλικά, 2.1.1.), που επιγραμματικά όριζε το δίκαιο ως την τέχνη του καλού (*jus est ars boni*).
- Δίκαιο είναι ένα σύνολο των γενικών και αφηρημένων κανόνων που ρυθμίζουν την εξωτερική συμπεριφορά των ανθρώπων.
- Η λέξη δίκαιο προέρχεται από το ρήμα *δείκνυμι*, που σημαίνει την πράξη σε ορθή κατευθυντήρια γραμμή.
- **Δίκαιο είναι το σύνολο των γραπτών κανόνων που ρυθμίζουν με τρόπο δεσμευτικό την κοινωνική συμπεριφορά**

Δίκαιο και Ηθική

- Η Ηθική αφορά τη **συνείδηση** του ανθρώπου και διαμορφώνει το πώς συμπεριφέρεται, με τρόπο εντελώς διαφορετικό και ιδιαίτερο σε κάθε περίπτωση.
- Το **Δίκαιο** έχει δεσμευτικό χαρακτήρα ενώ η **Ηθική** δεν έχει. Με άλλα λόγια, το άτομο βέβαια δέχεται κριτική για την «ηθική ποιότητα» των πράξεων του και εισπράττει επιδοκίμασια ή αποδοκίμασια από το κοινωνικό σύνολο στις περιπτώσεις που αγνοεί τις ηθικές αξίες, αλλά δεν υφίσταται κυρώσεις, όπως στην περίπτωση παράβασης ενός κανόνα δικαίου.
- Υπάρχουν περιπτώσεις που το Δίκαιο και η Ηθική **συμπίπτουν**, δεν είναι όμως πάντοτε αναγκαίο. Έτσι, μπορεί μια πράξη να είναι παράνομη, να επιδοκιμάζεται όμως ηθικά.

Το Δίκαιο ως ηθικό *minimum*

- Το Δίκαιο στις περισσότερες περιπτώσεις δεν ενδιαφέρεται για τον **εσωτερικό κόσμο** του ανθρώπου, εν αντιθέσει με την Ηθική που απευθύνεται στον εσωτερικό κόσμο.
- Σε κάποιες λίγες περιπτώσεις το Δίκαιο ανιχνεύει τον εσωτερικό κόσμο (πχ υπαιτιότητα, καλή πίστη)
- Η μη συμμόρφωση με το Δίκαιο επιφέρει (κρατικό) **εξαναγκασμό**, ενώ η μη συμμόρφωση με την Ηθική επιφέρει κοινωνική **αποδοκιμασία**
- Το Δίκαιο εκφράζεται διά της παραπομπής στα **χρηστά ήθη**

Χρηστά ήθη

- Χρηστά ήθη είναι οι αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου για την ηθική
 - Μέσω των χρηστών ηθών τα ηθικά παραγγέλματα γίνονται έμμεσα κανόνες δικαίου
 - Η αντίθεση με τα χρηστά ήθη κρίνεται κατά περίπτωση (με βάση τις ιδιαίτερες συνθήκες)
 - Μια δικαιοπραξία που αντίκειται στα χρηστά ήθη είναι απολύτως άκυρη (δεν παράγει έννομα αποτελέσματα)
- πχ. Μια αισχροκερδής δικαιοπραξία ή μια συμφωνία διάπραξης εγκλήματος

Θετικό και φυσικό δίκαιο

- Το Φυσικό Δίκαιο, ή “Δίκαιο της Φύσης” είναι το αιώνιο και αναλλοίωτο Δίκαιο που βασίζεται στην ανθρώπινη φύση, στην ηθική και τη λογική του ανθρώπου. Έμμεσες πηγές του Δικαίου αυτού θεωρούνται τόσο η βούληση του Θεού, όπως αυτή αποκαλύπτεται από ιερά κείμενα, όσο βεβαίως και η ανθρώπινη φύση και η εξ αυτής πηγάζουσα ηθική.
- Θετικό δίκαιο είναι το ρητά διατυπωμένο σύνολο νόμων (νομοθεσία – ισχύον δίκαιο). Δεν σχετίζεται με την ηθική (θέση χωρισμού)

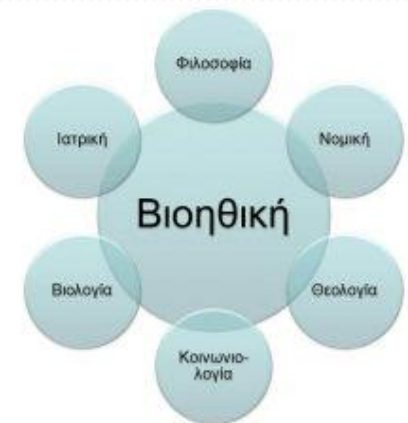
Τι συμβαίνει όταν Δίκαιο και Ηθική συγκρούονται;

- Από τα παραπάνω, φαίνεται ότι υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα κανόνας δικαίου μπορεί να φθάνει να επιτάσσει ή κάτι που είναι αντίθετο με την ηθική ή στο οποίο έχουμε ηθικά διλήμματα στο να το επιχειρήσουμε.
- Κατεξοχήν αυτά τα ηθικά διλήμματα φαίνονται στο χώρο της Βιοηθικής, δηλ. της ηθικής που αναφέρεται στη ζωή και στο θάνατο.

Βιοηθική

- **Βιοηθική** είναι ο κλάδος της επιστήμης που ασχολείται με τα **ηθικά προβλήματα** που προέκυψαν από τις νέες ανακαλύψεις της Βιολογίας / Βιοτεχνολογίας και τις εφαρμογές της Γενετικής Μηχανικής και συνίσταται στην προσπάθεια αποφυγής μη αναστρέψιμων καταστάσεων που σχετίζονται με τον χειρισμό του γενετικού υλικού.
- Αντικείμενο της είναι οι **επεμβάσεις στο γενετικό υλικό**, η **κλωνοποίηση**, **κλινικές μελέτες**, **μεταμοσχεύσεις**, **υποβοηθούμενη αναπαραγωγή**
- Ο όρος αυτός χρησιμοποιήθηκε εκτεταμένα από τους αγγλόφωνους επιστήμονες και καθιερώθηκε στην διεθνή βιβλιογραφία αντικαθιστώντας σταδιακά τον όρο «**ιατρική ηθική**».

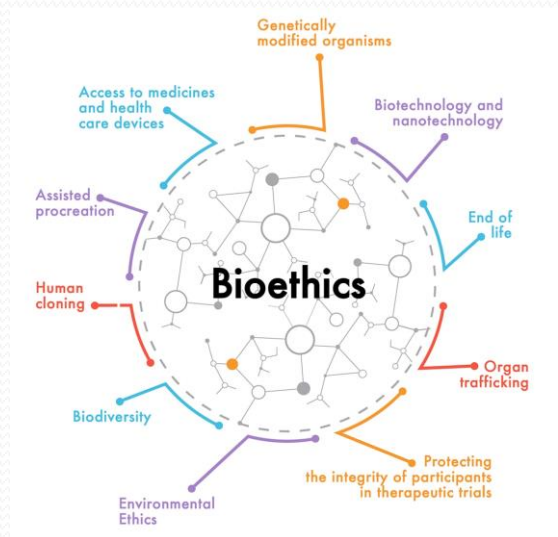

Ιατρική ηθική (παραδοσιακή)

- Η παραδοσιακή ιατρική ηθική είναι άμεσα συνδεδεμένη με τον πατέρα της ιατρικής, τον Ιπποκράτη.
- Στις ηθικές αρχές του Ιπποκράτειου όρκου διατυπώνονται οι υποχρεώσεις και οι δεσμεύσεις του γιατρού απέναντι στον ασθενή.
- Επίσης καθορίζονται και τα όρια της ιατρικής παρέμβασης στον άρρωστο

Από τη φύση της η Βιοηθική είναι το σημείο τομής διαφορετικών επιστημονικών πεδίων τα οποία περιλαμβάνουν τη Γενετική, τη Βιοτεχνολογία, την Ιατρική (καθώς και τη Βιοϊατρική και τη Βιοϊατρική Τεχνολογία και Μηχανική), ενώ εμπλέκονται και τελείως διαφορετικοί γνωστικοί τομείς όπως η Νομική επιστήμη και η Θεολογία.

Βιοηθική σήμερα

- Τα θέματα που εξετάζει η Βιοηθική είναι εξαιρετικά σοβαρά και θα πρέπει να αντιμετωπίζονται σε διακρατικό επίπεδο, ώστε να μην αποτελέσουν παίγνιο στα χέρια ανεύθυνων με το αντικείμενο ούτε, πολύ περισσότερο, αντικείμενο εκμετάλλευσης.
- Τα κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης συνέταξαν στο Ονιέδο το 1997 τη Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ανθρώπινου Όντος σε σχέση με τις εφαρμογές της Βιολογίας και της Ιατρικής. Η Σύμβαση επεκτάθηκε στο Παρίσι το 1998 με άρθρα που αφορούν στην κλωνοποίηση.
- Η UNESCO έχει, επίσης, διατυπώσει αντίστοιχες διατάξεις όπως η Διακήρυξη για το Ανθρώπινο Γονιδίωμα και Ανθρώπινα Δικαιώματα σύμφωνα με το άρθρο 10 της οποίας «Καμία έρευνα δε μπορεί να υπερισχύσει των θεμελιωδών ελευθεριών και της αξιοπρέπειας του ατόμου».

Ζήτημα νομικού πλαισίου

Σημειώνεται ότι οι εκρηκτικές ανακαλύψεις των επί μέρους κλάδων της Βιολογίας προηγήθηκαν κατά πολύ της νομικής επιστήμης, με συνέπεια το πεδίο εφαρμογών των επιτευγμάτων των βιολογικών επιστημών να καλύπτεται από ένα πολλάκις ασαφές έως ανύπαρκτο νομικό πλαίσιο.

Νομική βάση

Η νομική βάση για την δεοντολογία και ηθική προέρχεται από:

- ενωσιακούς κανονισμούς (π.χ. Οδηγίες ΕΕ για κλινικές δοκιμές, προστασία προσωπικών δεδομένων, βιοασφάλεια, κατοχύρωση βιοτεχνολογικών ευρεσιτεχνιών, κ.λπ.), αλλά και
- διεθνείς συνθήκες και πρωτόκολλα (π.χ. η Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, η Διακήρυξη του Ελσίνκι και η Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική - Οβιέδο).

Σκοπός

- Σκοπός είναι η ελαχιστοποίηση των εθνικών διαφορών στην έρευνα, η εναρμόνιση των κρατών-μελών και η μεγιστοποίηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του ατόμου.
- Εξάλειψη νομοθετικών και ερμηνευτικών ασαφειών
- Ο αναστοχασμός για τη σχέση πολιτισμού / φύσης

Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής (1998)

- Στην Ελλάδα τα θέματα ηθικής και δεοντολογίας στην έρευνα, κυρίως στις βιοϊατρικές επιστήμες, εξετάζονται από την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής, αλλά και από άλλους φορείς (πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα), πολλά από τα οποία έχουν συστήσει Επιτροπές Ηθικής και Δεοντολογίας.
- Η ΕΕΒ έχει ήδη δημοσιεύσει στον δικτυακό της τόπο (bioethics.gr) Εισηγήσεις και Γνώμες για θέματα, όπως Ηθική της Έρευνας στις Βιολογικές Επιστήμες, Βλαστοκύτταρα: βιοϊατρική έρευνα και κλινική ιατρική, Επιτροπές Ηθικής και Δεοντολογίας, Γονιδιωματική Τροποποίηση / τεχνολογία CRISPR.
- Σκοπός της είναι η «διαρκής παρακολούθηση των θεμάτων που σχετίζονται με τις εφαρμογές των βιολογικών επιστημών και τη διερεύνηση των ηθικών, κοινωνικών και νομικών διαστάσεων και επιπτώσεών τους».
- Η ΕΕΒ ασκεί αποκλειστικά συμβουλευτικές αρμοδιότητες προς οποιοδήποτε όργανο της Πολιτείας, για θέματα σύνδεσης βιολογικών επιστημών και κοινωνικών αξιών, είτε με δική της πρωτοβουλία είτε κατόπιν αιτήματος. Αποτελείται από εννέα επιστήμονες (γιατρούς, νομικούς, βιολόγους) και διαθέτει ειδικούς συμβούλους επί βιολογικών και νομικών ζητημάτων.

Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής II

- Συγκεκριμένα, η Επιτροπή παρακολουθεί και επεξεργάζεται τα ηθικά, κοινωνικά και νομικά ζητήματα που προκύπτουν από τη διαρκή και ταχύτατη εξέλιξη της βιολογίας, της βιοϊατρικής, της γενετικής και της βιοτεχνολογίας, και εκδίδει σχετικές εισηγήσεις τόσο για την ενημέρωση των πολιτών, όσο και για την υποστήριξη συναφών κρατικών πολιτικών.
- Στο πλαίσιο αυτό, συνεργάζεται με εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς για θέματα πολιτικής και συντονίζει επιμέρους επιτροπές βιοηθικής της χώρας που εξειδικεύονται σε ειδικούς τομείς.
- Οι μέχρι σήμερα εισηγήσεις της Επιτροπής αφορούν, μεταξύ άλλων, τη συναίνεση στη σχέση ιατρού-ασθενούς, τη διαχείριση του βιολογικού πλούτου, την ηθική της έρευνας στις βιολογικές επιστήμες, τη χρήση γενετικών δεδομένων στην ιδιωτική ασφάλιση, την προγεννητική και προεμφυτευτική διάγνωση, τις συλλογές ομφαλοπλακουντιακού αίματος, τις τράπεζες βιολογικού υλικού ανθρώπινης προέλευσης, την τεχνητή παράταση της ζωής, τις μεταμοσχεύσεις και τον κώδικα ιατρικής δεοντολογίας.
- Η Επιτροπή διοργανώνει ενημερωτικές εκδηλώσεις και online διαβουλεύσεις, εκδίδει βιβλία, καθώς και το μηνιαίο ενημερωτικό newsletter "ΒΙΟ-ΗΘΙΚΑ".

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ

HELLENIC REPUBLIC
NATIONAL BIOETHICS COMMISSION

Βιοδίκαιο (Κουμάντος 2013)

- Συνυφασμένο με τη βιοηθική (Biolaw – Biodroit_
- Ύλη του αποτελεί η *έννομη διαχείριση του φαινομένου της ζωής*
- Πώς; Μέσω ενός συνόλου κανόνων για τη ρύθμιση των **επεμβάσεων** στη βιολογική (γενετική) ιδιοσυστασία των ειδών
- Επέμβαση σημαίνει είτε λήψη γενετικών πληροφοριών είτε μεταβολή της γενετικής ιδιοσυστασίας

- Λήψη γενετικών πληροφοριών
 - διαπίστωση χαρακτηριστικών DNA
 - διαχείριση ιατρικών δεδομένων
- Μεταβολή ιδιοσυστασίας
 - άμβλωση, ευθανασία
 - τροποποίηση γονιδιώματος
 - μεταμοσχεύσεις
 - υποβοηθούμενη αναπαραγωγή

**Τέλος
1^{ου} μαθήματος**